

אף על פי פרק המישי כתובות

סג.

עין משפט נר מצוה

צא ב מיי פ"ד מהל' אשות הלכה נו סמג לאון פ"א טושי"ע אה"ע סימן ע"ט פ"א: **צ"ח** ג מיי ע"ש הלכה י"ב טור ש"ע ע"ש ספי"ג: **צ"ט** ד מיי וסמג ע"ש ומיי פ"ב מהל' י"ג וסמג הלכה י' סמג ע"ש נ"א טושי"ע ע"ש וס"י קס"א ספי"ג: **א**

תוספות ר"ד (המשך)

אם חזרה בה הרי טוב ואם לאו נותן לה גיטא ומפסדת כל כתובתה אלא מתני' מיירי כגון דלא תבעה גט אלא מכותה לצערו מפני שכנסה עליו. עד כמה פוחת רב"י בכתובתה וקרא מ"מ ותוס' (קורא) כל נכסי נדונייתה שפחתו וכלו ואו אברו אבל אותן בעין מיבעי לן לקמן אם הפסדה במורדה ואם לאו ודוקא כנגד כתובתה פוחת והולך אבל כנגד ג"מ שלה לא שאינה מפורדת ג"מ שלה במרדה כ"א מ"ש בשטר כתובתה ואחרי שכלתה כל כתובתה אם רוצה פוטרה בגט ואם לאו אינו פוטרה אלא מענגה לעולם שאין האיש מוציא אלא לרצונו ואם התרצה להשלים עמו כבר הפסדה כל כתובתה והריחה הבעל בימי מרדה אלא כותב לה כאדם נושא את הבעולה וכו' שהבעל מתרצה לתת לה גט בתוך ימי מרדה אינו מירח אלא ד' דינרים בכל שבת והשטר נותן לה: ר"י אומר לעולם רב"י פ"י לא מביע"י ג"מ שיש לה שותף הפסדת אם שהתה במרדה אלא אפילו מה שחידדו לפיול לה תפסיד הלכך מוין לה בכל שבת ד' דינרים שאם תפול לה ויש מקום שאמר אחר עיבה מהן הבעל וכן המורד על אשתו מענגה מתשמישי ואינו פוטרה בגט שאם היה רוצה לפטרה בגט היה מגרשה ונותן לה כל כתובתה אלא שמענגה מהמת שהוא כטוס עליה מוסיפים על כל כתובתה ג' דינרים בכל שבת והאשה מרוחת אותן שאפילו אם יתרה הבעל עמה אלו הדינרים הריחה וניזונת ממעשה ידיה ואי לא ספקא שאפי' אם התרצה אחר מיכן לעמוד בשלום [עמו] אלו ד' דינרים הריחה הבעל בכל שבת ושבת ופוחתת מכתובתה ואם בתוך ימי מרדה נותן גט כגון ימי מרדה נותן לה כל כתובתה חוץ ממתת זה שאינה מפורדת במרדה אלא ד' דינרים בשבת וכן גירושין אלא שפחתות לצערו כדאמרינן לקמן אבל אם תבעת גירושין נותן לה גט ומפסדת כל כתובתה מיד והוא שיתור בה ויודיעה כי תפסיד כל כתובתה מפני שתרובת גט

אדעתא דגברא רבה מי נדרת. וא"ת והלא אסור לפתוח בזולת דאמרינן נדרים צפ' ר' אליעזר (דף קד.) כיצד אמר קונס שאיני נהנה לפלוני ונעשה סופר כו' וי"ל דהכא לא חשיב זולת כיון שהלך לצי רב דדרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול אי נמי כגון דתלה נדרו בדבר שפירש בשעה שגדל על דעת אס לא יעשה סופר דבעינן זה לא הוה נולד כדתנן צפרק רבי אליעזר (שם דף קס"ה.) קונס שאיני נושא את פלונית שארצה רע אמרו לו מת או עשה תשובה כו' ופרין בגמ' מת נולד הוא וה"ה עשה תשובה ומשני אמר רב הונא נעשה כמולה נדרו בדבר ורבי יוחנן דמשני התם בעינן אחר לאו משום דפליג אמולה נדרו בדבר אלא דלא חשיב ליה כמולה נדרו בדבר: **בררתיה דר' עקיבא עבדא ריה לבן עזאי הכי.** ו"ת והא צפ' קמא דקוטה (דף קד:) פריך והא איכא צן עזאי ללא נכסי ולההוא לישנא דמשני נכסי ופירש חמי שפיר ויש לומר דלע"ג דקמא הוה דעבדא הכי לצן עזאי מ"מ לא נשאה אלא צאיורסין: **פוחתיה ר' ד' דינרין.** צירושלמי עשה כנגד שבע מלאכות שהאשה עושה לבעלה וצני המורד דמוסיפין שלשה דינרין מפרש כנגד שורה כמותה ועונתה והס"ס שלנו (א) אין סובר כן דהא צני בגמרא מה צין מורד למורדת ומפרש טעמא אחריתא: **רב הונא אמר מתשמישי.** אצל ממלאכה לא הוה מורדת דרב הונא לעעמיה דלמך לעיל (דף קד:) יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניונית ואיני עושה ור' יוסי צר חנינא סבר כר"ל וליכא למימר דקסדר כרב הונא דלמך שיכולה אשה שתאמר לבעלה כו' ומורדת ממלאכה היינו מציגת הכוס והלפת המטה והרחקת פניו ורגליו דמסתבצא דחייבת אפילו אמרה איני ניונית ואיני עושה מידי דהוה איוצנת צקמדרא דחייבת צהן דאין נראה שתאה מורדת אלא מהמלאכות המפורשות צמתני ועוד היא ואותן מלאכות אפילו חולה יכולה לעשות דאינה חולה כל כך כיון שיכולה לצבול תשמיש ואי הוה אמרינן דכי

קא מדברת. את מתנהגת: **שיצבא.** השכינות: עלי ושנכת שלה הוא. תורה שלמדתי אני ושלמדתם אתם על ידה הוא: שקל מנא. כלי זיין כאלו צא להלחם: איטורו. צאותה מריצה: לא מר איפסיק ולא מר איפסיק. לא אכלו סעודת יוס הכפורים שמפסיקין צה אכילה להתענות. סעודה אחרונה של ערב ט' צאכ ויהי"כ קרי סעודה המפסקת שמפסיקין צה צמת' תענית (דף ל:): **מתני' המורדת על צנלה.** צגמ' מפרש ממנאי: טרפעיין. צגמרא"ט מפרש: עד כדי כפוסה. ואחר כך נותן לה גט ויוצאה צלא כחוצה אצל אינו משהה לפסוק על הנכסים שנפלו לה מצית אציה ולהפסיקה ממנה: **שלשה דינרים.** צגמרא"ט מפרש מאי שנא הוא מינה ידיה: **גמ' צאומר איני זן.** דהיינו תחת מלאכה: והאמר רב יולאי. ומתניתין מוסיפין תנן ואינו מוציא לאלתר: ולא אימלוכי ציה צני. שמה יחזור צו וצתן זמן שאנו נמלכין צו ומחזירין עליו שיחזור צו מוסיפין על כחוצתה: אחס לוי. כולן שוות צמורת מירד ואפילו שהיא נדה או חולה היא מורדת: ארוסה. שאמרה לא אנשא: ה"ג צשלמא למ"ד משמיש שפיר אלא למ"ד משום מלאכה חולה צה מלאכה היא. צשלמא למ"ד מתשמיש שפיר ואי משום נדה דלאו צה תשמיש היא אינו דומה מי שיש לו פת צכלו כו' דלוקמן אלא לנמן דלמך כו': אלא

(א) גצ"י הגי' וזמך ועי' רש"י ע"ס. (ב) גצ"י מרד ויהא פ' יצ מתרס למה שבעה דינרין דוקא וכן לשלשה דינרין צמא צמא. (ג) ק"א והולך שמה ונדע דגירסת תוספות דלעיל נד: ד"ה למורדת כו' ועלום ירשה ע"ה. (ד) לקמן ע"ה. (ה) לקמן ד"ה. (ו) ק"א ל"ג. רש"י. (ז) ולעיל סב: (ח) ק"א שפיר. (ט) לקמן ד"ה. (י) ע"ס. (יא) פירוש מקל.

תורה אור השלם

1. יודע צדיק יפגע בדמיון ודומה צדקתו משלי יב י

הגהות הב"ח

(א) ה"ה פוחתין כו' י"ב וימנה דהא היא ש"ס שלנו אינו אלא צמורת מתשמיש וצירושלמי לא קאמר אלא למורדת ממלאכה:

מוסף רש"י

אמרה להו יודע צדיק נפש בהמתו. מה צמורת וצני צימו צריסים (ושלי יב י). א"ת דלמך דלמך אשה הוה ד"ה קיובת הוה ואמרה ליה דלא מיתגנא דלא ענייה ואלת למיני דלא א"ת הוה אלא חלה ק"א אמרה דלמך לא מנהו לאיני' (ד"ה יב:).

תוספות ר"ד

מתני' מורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה ד' דינרים בשבת ור"י אומר שבעה טרפעיין ונד' כמה הוה פוחת ויהי עד כנגד כתובתה ר"י אומר לעולם הוה פוחת והולך שמה תפול לה ירשה מקום אחר ויחזור ויגבה ממנה. וכן המורד על אשתו מוסיפין על כתובתה ג' דינרים בשבת ר"י אומר שלשה טרפעיין פ"י המורדת על בעלה מתשמיש שאינה רוצה להוקף לו קנסה חכמים לפחות מכתובתה ד' דינרים בשבת ומרובה הבעל שאפי' אם התרצה אחר מיכן לעמוד בשלום [עמו] אלו ד' דינרים הריחה הבעל בכל שבת ושבת ופוחתת מכתובתה ואם בתוך ימי מרדה נותן גט כגון ימי מרדה נותן לה כל כתובתה חוץ ממתת זה שאינה מפורדת במרדה אלא ד' דינרים בשבת וכן גירושין אלא שפחתות לצערו כדאמרינן לקמן אבל אם תבעת גירושין נותן לה גט ומפסדת כל כתובתה מיד והוא שיתור בה ויודיעה כי תפסיד כל כתובתה מפני שתרובת גט

אמר רב הונא ונפק לאפיה אמר ליה **מתני' המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה** שבעה דינרין בשבת ר' יהודה אומר שבעה טרפעיין עד מתי הוא פוחת עד כנגד כתובתה ר' יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך עד שאם תפול לה ירשה מקום אחר גובה הימנה וכן המורד על אשתו **מוסיפין על כתובתה שלשה דינרין בשבת ר' יהודה אומר שלשה טרפעיין: גמ' מורדת ממאי רב הונא אמר מתשמיש המטה ר' יוסי ברבי חנינא אמר ממלאכה תנן וכן המורד על אשתו בשלמא למ"ד מתשמיש לחיי אלא למאן דאמר ממלאכה מי מושוועבד לה אין באומר איני זן ואיני מפרנס והאמר רב האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה ולא לאמלוכי ביה בעי: מתני' א:** אחת לי ארוסה ונשואה ואפי' נדה ואפילו חולה ואפי' שומרת יבם **(בשלמא למאן דאמר ממלאכה שפיר אלא למאן דאמר מתשמיש נדה בת תשמיש היא אמר לך** אינו דומה מי שיש לו פת בכלו רב"י שאין לו איכא דאמרי) בשלמא למאן דאמר מתשמיש **היינו דקתני חולה אלא**

אמרה איני ניונית ואיני עושה לא משמע קצת דקרי לעיל (דף קד.) מעשה ידיה מידי דקייין וצאזר מלאכות כגון טוחנת ואופה לא שייך קילותא אצל אין נראה אלא כי אמרה איני ניונית ואיני עושה פטורה מכל ז' מלאכות וכי עזדא שאר מלאכות פוחתין לה מעשיית צמרא כדתנן צמתניתין (לקמן סד:) ואם היתה מינקת פוחתין לה ממעשה ידיה ונראה דהוה דקין טוחנת ואופה והא דנקט מינקת משום דלייירי כנשורה אותה על ידי שליש דאינה יכולה לעשות לו מלאכה אחרת כיון דאינה עמו צצית ומייה יס לדחות דאיכא למימר דדווקא נקט מניקה ומשום דטורח ממעט חלב פוחתין לה ממעשה ידיה אצל מכל מקום נראה דכי אמרה איני ניונית ואיני עושה דפטורה מכל המלאכות שאם תעשה לו מלאכות אחרות אס כן לעולם לא תעשה לעצמה וצמאי תהא ניונית ואם תאמר מורדת ממלאכה אמאי פוחתין לה מכתובתה ליקנוע **פירא ולימצי דהא יכל לנפשה למעשה ידיה לריש לקיש וי"ל כיון דאינה רוצה לעשות אלא ע"י כפייה חשיבא מורדת ופוחתין דאין אדם דר עם נחש צכפייה אחת: באומר איני זן ואיני מפרנס.** מכלן מוכיח רבינו אליהו שחייב אדם להשכיר עצמו ללמוד מתיקת או לעשות מלאכה אחרת כדי לזון את אשתו דאס לא כן מה ענין זה אצל מורד ממלאכה ומייה צקונטרס פירש משום דזן ומפרנס הוא כנגד מלאכה של אשה ועוד הציא ראייה מדמתצין צכתובה ואנא אפלת כו' ומייה גס זה יש לדחות כמו שמפרש ר"ת דאפלת היינו עבודת הקרקע פירוש אחרוש ואנכש ואעזור את השדה ואצני מוונות לצית אצל להשכיר עצמו איני חייב: **והאמר רב האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה.** משמואל דפליג עליה דרב צסוף המדיר (לקמן קד ע"ה.) דקאמר עד שכופין אותו להוליא יכפוכו לזון לא מצי למפוך דלדידיה חמי שפיר דלע"פ שכופין אותו על כרחו לזונה מכל מקום מוסיפין כיון דאינו רוצה לזונה אלא על ידי כפייה דאין אדם דר עם נחש צכפייה אחת אצל לרב שכופין אותו לגרשה מיד מה שייך תוספת ואם תאמר למאן דאמר מתשמיש נמי תקשי דעל כרחך מורד מתשמיש נמי כופין להוליא דאטו לעולם יוספו על כחוצתה ותמעגן כל ימיה ויש לומר דהוה מצי למימר ולעעמין: